

С Т А Н О В И Щ Е

За дисертационния труд на Виктор Станиславов Аврамов, докторант в катедра „Публична администрация”, Философски факултет, СУ „Св. Климент Охридски”

„Процесът на изработване на енергийната политика на Европейския съюз: актьори, комуникация и взаимодействие”

За присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”

От доц. д-р Иван Николаев Иванов
Катедра „Електроизмервателна техника”, Факултет Автоматика,
Технически университет - София

Представеният дисертационен труд е в обем от 172 страници, разделен е на три глави с увод и заключение и с библиография със 160 заглавия на български, английски и немски език. По дисертационния труд са направени две публикации на български език, които са изцяло по темата на дисертацията.

Оценка на дисертационния труд.

1. **Актуалност на проблема.** Създаването на обща енергийна политика е ключова цел на Европейския съюз през последните години. Тя включва в себе си хармонизиране на енергийните политики на страните – членки, свързването им с политиката за опазване на климата и развитие на процеса на либерализация на енергийните пазари. Постигането на тази цел ще определи лидерската позиция на ЕС при създаване на глобалните политики за борба с климатичните промени. Овладяването на последните е едно от най-големите предизвикателства пред човечеството в XXI – то столетие.
2. **Практическа значимост на постигнатите резултати.** Направеното изследване позволява да бъдат мотивирано обяснени резултатите от провежданите досега енергийни политики и да бъдат отправени препоръки при изработването им, което ще ги направи по-ефективни.
3. **Новост на изследването.** В нашата литература отсъства изследване, което да е посветено изцяло на възникването и развитието на европейската енергийна политика. Авторът успешно прилага теоретичния модел на фокусирания върху актьорите институционализъм, за да разкрие процеса на сътрудничество при изработване на публичните политики.
4. **В методологично отношение** дисертантът успешно прилага интердисциплинарен подход. Моделът на фокусирания върху актьорите

институционализъм, който възниква с цел да се изследват чисто политически взаимодействия в различни условия, в дисертацията успешно е приложен за изследване на енергетиката, която е стратегически ресурс за всяка общност с нейните икономически, финансови и екологични измерения.

5. Същност на дисертационния труд.

Дисертационният труд е посветен на анализ на процеса на изработване на публичните политики. Теоретичният модел използван за целта е моделът на фокусираният върху актьорите институционализъм. Той позволява да бъдат обединени взаимодействията между рационалните актьори, въввлечени в процеса на политиката с институционалната среда, в която това взаимодействие се развива. Основните елементи на модела са политическите актьори, съвкупностите от актьори и формите на взаимодействие между тях, както и институционалната среда, която въздейства на всеки от останалите елементи.

Моделът дава възможност не само да бъдат обяснени резултатите от провеждани политики, но и да се формулират действия, които да направят политиките по-ефективни, силно защитаващи публичния интерес.

Като обект на изследване е избрана енергийната политика на Европейския съюз, белязана от конфликти, противоречия и сблъсък на интереси. Темата е изключително актуална, защото енергията е стратегически ресурс.

Трите глави на дисертацията представят избора и обосновката на модела, неговото приложение към обекта на изследване и развитието на последния.

В първа глава дисертантът, въз основа на развитието на енергийната политика, показва, че теориите за европейската интеграция не са подходяща основа за всестранно изследване на тази политика. Същото важи и за моделите на публични политики с фокус върху рационалното поведение на актьорите. Така дисертантът достига до най-подходящия модел за този тип политики: моделът на фокусираният върху актьорите институционализъм. Най-съществената особеност на този модел е въведеното влияние на институционалната среда.

В следващата втора глава дисертантът изследва възникването и развитието на европейската енергийна политика и нейното преминаване през различни етапи на сътрудничество. Показано е как голяма част от постигнатите резултати се дължи на действията на общностните актьори, които съумяват до определена степен да хармонизират политиките на страните членки около трите главни приоритета: либерализация на енергийните пазари, политиката за енергийна сигурност и борбата с климатичните промени. Отчетени са благоприятните условия, които създава общностната институционална среда.

Трета глава е посветена на засилващото се влияние на наднационалните актьори и на субстанциалните фактори върху процеса на изработване на енергийната политика на ЕС. Показано е как развитието на общностните структури (Европейска комисия, Европейски парламент, Европейски съд) допринася за засилване на влиянието на институционалната среда, в съчетание с допринасящите обща полза фактори на промяната (конкурентоспособност на икономиката, енергийна сигурност, борба с климатичните промени). Дисертантът, въз основа на проведеня анализ, показва как процесът на изработване на енергийната политика на ЕС е пример за движение от негативна към позитивна координация, от индивидуални действия в среда с минимални институции към съгласие по енергийния и климатичен пакет.

Приносите на дисертанта са от научно-приложен характер.

Дисертацията предлага всеобхватно и задълбочено изследване на появата и развитието на европейската енергийна политика. развитието е изследвано като резултат от взаимодействие на националните политики под въздействието на общностната институционална среда.

Дисертантът е приложил успешно теоретичния модел на фокусираня върху актьорите институционализъм, след задълбочен анализ на възможностите и недостатъците при изследване на публични политики на Теорията на игрите и на Новия институционализъм.

В дисертацията е анализирана връзката между сътрудничеството при правене на политики и тяхната ефективност, което е от ключово значение за избор на успешни политики.

Въпроси по дисертационния труд:

- ✓ Какъв е смисълът на въведеното и многократно използвано в дисертацията понятие „интелигентен дизайн” на институциите и доколко то има общовалиден характер?
- ✓ Възможно ли е разглежданите в дисертацията кръг от политически актьори да бъде разширен чрез включването на страни извън ЕС, с които съществуват икономически и търговски отношения в областта на енергетиката и приложим ли е в този случай използвания в дисертацията модел на фокусираня върху актьорите институционализъм?
- ✓ Какви са перспективите на развитие на отношенията на страните членки на ЕС с трети страни, доставчици на енергийни суровини, в светлината на придобиващата все по-обвързващ характер европейска енергийна политика?

Заключение.

След направения анализ на предоставената ми за становище дисертация и с оглед на убедителността на направените изводи и формулирани приноси, заявявам в качеството си на член на журито, че дисертационният труд на Виктор Аврамов отговаря на изискванията на чл. 6, ал.3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и има всички необходими качества да бъде успешно защитен за придобиване на образователната и научна степен доктор.

Предлагам да бъде дадена положителна оценка на дисертацията, да се приеме нейната защита и да се присъди образователната и научна степен доктор на Виктор Аврамов, редовен докторант в Катедра Публична администрация на Философски факултет на СУ Св. Климент Охридски.

6.02.2012 г.

доц. д-р Иван Николаев Иванов